

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

3.Bhar.102/2023/9. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2023. október 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A sikkasztás büntette miatt I.r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben az ügyészség másodfellebbezését elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2023. január 18. napján kelt 9.Bf.130/2022/10. számú ítéletét megváltoztatja, és Magánfél magánfél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

I. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma helyesen: 442096 IE.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Dunakeszi Járásbíróság a 2021. november 24. napján kihirdetett 20.B.133/2019/74. számú ítéletével

[2] – I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], és ezért 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette; rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról is;

[3] – II. r vádlott II. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett sikkasztás bűntettében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], és ezért 180 óra közérdekű munkára ítélte; meghatározta, hogy a közérdekű munkát a II. r. vádlott hetente legalább egy napon, a heti pihenőnapon vagy a szabadidejében díjazás nélkül köteles elvégezni, továbbá rendelkezett a közérdekű munka önhibájából való nemteljesítése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is.

[4] sértett magánfél által előterjesztett polgári jogi igénynek részben helyt adott, és egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat arra, hogy fizessenek meg a magánfélnek 4.330.500 forint tőkeösszeget, míg a fennmaradó 1.482.500 forint tekintetében a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. A vádlottakat az állam javára 259.800 forint eljárási illeték egyetemleges megfizetésére, továbbá I. r. vádlottat 48.600 forint, II. r. vádlottat 99.003 forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[5] A Dunakeszi Járásbíróság ítélete ellen I. r. vádlott felmentésért, védője elsősorban felmentésért és a polgári jogi igény elutasításáért, másodsorban a kiszabott büntetés enyhítéséért, II. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan téves minősítés okán a kiszabott büntetés enyhítéséért jelentett be fellebbezést, továbbá a magánfél polgári jogi igényének egyéb törvényes útra utasítását is indítványozta. II. r. vádlott a jogorvoslat előterjesztésére fenntartott három munkanapos határidőn belül jogorvoslattal nem élt, az ügyészség pedig az ítéletet tudomásul vette.

[6] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. január 18. napján meghozott 9.Bf.130/2022/10. számú ítéletével a Dunakeszi Járásbíróság 20.B.133/2019/74. számú ítéletét megváltoztatta, és a vádlottakat a társtettesként elkövetett sikkasztás bűntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette, a sértett magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította. Az eljárási illeték megfizetésére kötelezést mellőzte, a bűnügyi költségről pedig akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

[7] A Budapest Környéki Törvényszék másodfokú ítélete ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlottak felmentése miatt bűnösségük megállapítása és velük szemben büntetés kiszabása érdekében.

[8] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.148/2023/4. számú átiratában a bejelentett fellebbezést fenntartotta, melynek elbírálására nyilvános ülés kitűzését indítványozta. Kifejtette, hogy az ügyben eljáró első és másodfokú bíróság az eljárási szabályokat megtartotta. A másodfokú bíróság a teljeskörű felülbírálat eredményeként helytállóan állapította meg, hogy az elsőfokú ítéleti tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjában meghatározottak szerint megalapozatlan, mivel részben hiányos, részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett. A teljeskörű felülbírálat során a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette és pontosította, azonban az az ügyészség álláspontja szerint részben még mindig megalapozatlan, a megalapozatlanság viszont a harmadfokú eljárásban a Be. 619. § (3), (3a) és (3b) bekezdése alapján kiküszöbölhető.

[9] A másodfokú ítélet tényállásának helyesbítése, pontosítása körében

[10] – a [32] pontban a megbízási díj előleg megjelölés vállalkozási díj előlegre módosítását,

[11] – a [16] pontban az „anyagköltség és munkadíj vonatkozásában is” mondatrész tényállásba visszaemelését, ugyanezen bekezdésben a „sértett sértett kérte a vádlottakat, hogy számoljanak el a részteljesítésként átadott megbízási díj vonatkozásában” mondatrész mellőzését,

[12] – a [42] pontban az elsőfokú ítélet [18] pontját érintő módosítások második és harmadik mondatának mellőzését, és annak beillesztését indítványozta, hogy „I.r. vádlott I. r. és II. r. vádlottak a sértett által a pénzügyi ütemezésben szereplő, a vállalkozói díj első három előlegeként átadott 12.400.000 forintból anyagköltségként 1.661.000 forint összeget vettek át, amelyből megközelítőleg 1.241.500 forinttal nem számoltak el a sértett felé. Ezen el nem számolt összeg tekintetében, amely rájuk bízott összeget a vádlottak eltulajdonították, kétséget kizáróan annyi állapítható meg, hogy ez az összeg az 500.000 forintot bizonyosan meghaladta, azonban az ötmillió forintot nem érte el.” Az így kiegészített, helyesbített, pontosított tényállás lesz teljes mértékig megalapozott és a harmadfokú eljárásban irányadó az ügyészség vélekedése szerint.

[13] Az ügyészség kitért arra is, hogy a másodfokú bíróság téves jogkövetkeztetést vont le akkor, amikor a terhelteket az adott tényállás alapján bűncselekmény hiányában felmentette. Álláspontja szerint helytelen a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy az irányadó és a tényállás alapját képező pénzügyi ütemezés nem feleltethető meg a rábízás fogalmi elemének, amely a sikkasztás törvényi tényállásának első tényállási eleme. A vádlottak és a sértett között létrejött kötelmi jogviszonyban a felek valós ügyleti szándéka a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan az volt, hogy a kivitelezéshez szükséges anyagokat a vállalkozó szerezzze be. Nem vitatott, hogy a felek valós ügyleti akarata kiterjedt arra is, hogy a kivitelezés költségeit a sértett előlegezi, amely egyértelműen magában foglalja a kivitelezéshez szükséges anyagok beszerzési költségeit is. Ily módon a sértett által átadott összegeket nem lehet másként értelmezni, mint részben az anyagköltségek beszerzése céljából a vállalkozónak átadott pénzösszegként, amely ily módon egy részében a vállalkozóra rábízott idegen dolog. A sikkasztás pedig megvalósul akkor, ha a meghatározott célra átadott pénzt a vállalkozó nem a meghatározott célra fordította. Kiemelte, hogy az ütemterv ugyan nem részletezi, hogy a sértett által átadott részletek mely munkafázisokra és mely anyagköltség viselésére vonatkoznak, de az az iratok alapján kétségtelenül megállapítható, mint ahogyan a másodfokú bíróság is meg tudta állapítani ítéletének [61], [62] pontjában, hogy a szakvéleményben felsorolt igazolhatóan elvégzett munkák a költségvetés mely pontjában rögzítettekkel azonosíthatók. Helyesnek tartotta a másodfokú bíróság által tett azon megállapítást is, miszerint a sértett által becsatolt „Költségvetés” alapján megállapítható, hogy az a teljes kivitelezési munkálatra meghatározott 19.421.000 forinthez képest minimális anyagköltséget (összesen 2.536.000 forintot) tartalmaz, több munkafázis esetében az anyagköltséget nem is tüntette fel, bizonyos munkafázisok anyagdíjai (szaniterek, sarokszelepek, lefolyó idomok, télikert radiátora, csatlakozók, kapcsolók, lámpatestek, burkolatok) pedig a költségvetésben megjelöltek felüli költségek. Az ekként rögzített adatokból következtetett arra, hogy a kivitelezési munkálat anyagköltsége bizonyosan magasabb volt a valóságban, mint amennyit a szerződésként figyelembe vehető

„Ütemterv”-ben és a kapcsolódó „Költségvetés”-ben feltüntettek. Álláspontja szerint a vádlottak felelősségének megállapítása során az „Ütemterv”-ben és a „Költségvetés”-ben feltüntetett összegek az irányadók, azt a sértett is elfogadta, így azokból kiindulva kell azt megállapítani, hogy a pénzügyi ütemezésben szereplő összegekből, amiket a sértett a vádlottaknak átadott, minimálisan mekkora az az összeg, amit anyagdíjként fizetett ki a sértett. Azt is helytállóan rögzítette a másodfokú bíróság, hogy sértett sértett tisztában volt azzal, hogy a részteljesítések a pénzügyi ütemezés szerint történnek, és hogy az átadott összegek nem kizárólag anyagköltséget tartalmaznak, azaz egyetlen részteljesítés vagy annak meghatározott %-a sem kizárólag anyagköltségre lett átadva, azonban az ügyészség szerint ebből nem következik, hogy a rábízás, mint tényállási elem nem valósult volna meg. Az ügyészség számítása szerint a sértett által előlegezett egyes munkafolyamatok költségeit – így ahol az felmerült az anyagköltséget is – a költségvetés 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 10., 14., 15., 18., 19. és 20. pontjai tartalmazzák, az ezen pontokban rögzített anyagköltség teljes összege pedig 1.661.000 forint. Ebből az összegből le kell vonni a kivitelezés során a vádlottak által igazolhatóan beszerzett és beépített anyagok költségét, azaz a szakértő által meghatározott 419.500 forintot, és az így fennmaradó 1.241.500 forint az az összeg, amelyre a vádlottak a sikkasztást elkövették. Miután azonban a szakértő piaci áron számolt, a felek által készített árszabás pedig jóval a piaci ár feletti volt, így nem határozható meg pontosan, hogy ténylegesen mennyi a beépített anyagok költsége. Az ügyészség e körben indokoltnak látta volna a szakértő meghallgatását vagy új szakértő kirendelését, amire azonban a harmadfokú eljárásban már nincs lehetőség, a részbeni megalapozatlanság okán pedig hatályon kívül helyezésnek sincs helye, azonban álláspontja szerint a tényállásban ítéleti bizonyossággal legalább annyi megállapítható, hogy a vádlottak 500.000 forintot meghaladó összegű anyagvásárlás céljából átvett előleggel nem számoltak el a sértett felé, azt eltulajdonították. Eszerint a másodfokú bíróságnak a felmentést eredményező jogkövetkeztetése téves volt, a vádlottak bűnösségét meg kell állapítani a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetében. Erre figyelemmel a tényállás részleges megalapozatlanságának kiküszöbölése mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a vádlottak bűnösségének a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetében való kimondását, velük szemben – a súlyosítási tilalomra is figyelemmel – az elsőfokú ítéletben kiszabott büntetés kiszabását, a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utalását indítványozta azzal, hogy a felmerült bűnügyi költség viselésére a vádlottakat kötelezze az ítéltábla.

[14] Az I. r. vádlott védője az ügyészi fellebbezésre írt észrevételében tévesnek tartotta a Fellebbviteli Főügyészség azon megállapítása, hogy a vádlottak és a sértett közötti kötelmi jogviszonyban a felek valós ügyleti szándéka kétséget kizáróan az volt, a kivitelezéshez szükséges anyagokat a vállalkozó szerezze be. E feltevéssel szemben helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a megbízási szerződés megszüntetése körében a felek egymással elszámoltak, és megállapították, hogy az adós II. r. vádlottnak 5.813.000 forint munkadíj tartozása áll fenn a sértett felé. Helyesen rögzítette azt is a másodfokú bíróság, hogy a pénzösszegek sértett általi átadásával a pénzügyi ütemezés szerinti részteljesítés történt, nem pedig kifejezetten anyagvásárlás céljából történő rábízásra került sor. Tévesnek és megalapozatlannak tartotta az ügyészség fellebbezésében írt számítást, és annak eredményeként azt a megállapítást is, hogy a vádlottak 500.000 forintot meghaladó összegű anyagvásárlás céljából átvett előleggel nem számoltak el a sértett felé, és azt eltulajdonították. Mindezek alapján a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[15] A II. r. vádlott védője írásbeli észrevételében kiemelte, hogy a főügyészség fellebbezésében megjelölt összeg mint elkövetési érték már a harmadik változat, amely önmagában azt támasztja alá, hogy a rendelkezésre álló adatok nem teszik lehetővé a rábízás alapjául szolgáló kifejezetten és kétséget kizáróan anyagköltségre átadott összeg meghatározását. A főügyészség álláspontjával egyet nem értve a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[16] Az ítéltábla a másodfellebbezést a Be. 620. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[17] Az ügyész a nyilvános ülésen írásbeli indítványával egyezően indokolta a bejelentett és fenntartott fellebbezést, melynek alapján a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a vádlottak bűnösségének megállapítását, velük szemben büntetés kiszabását indítványozta.

[18] Az I. és a II. r. vádlott védője írásbeli észrevételében írtak szerint a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, míg I. r. vádlott és II. r. vádlott az ügy érdemében nem szólalt fel.

[19] A bejelentett másodfellebbezés nem alapos.

[20] A Fővárosi Ítéltábla a harmadfokú eljárásban elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a bejelentett másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárás lefolytatásának van-e helye a Be. rendelkezései szerint.

[21] A Be. 615. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén.

[22] A Be. 615. § (2) bekezdés szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,

b) az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,

c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[23] Az adott ügyben a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt I. és II. r. vádlottakat felmentette, ezért a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontnak megfelelően ellentétes döntést hozott.

[24] A bejelentett másodfellebbezés joghatályos is, ugyanis a Be. 615. § (3) bekezdés rendelkezés szerint a fellebbezés sérelmezheti

a) az ellentétes döntést, illetve

b) kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésben meghatározott rendelkezést vagy indokolást. Jelen esetben az ügyészség fellebbezésében az ellentétes döntést, azaz a vádlottak felmentését sérelmezte, arra a Be. 616.§ b) pontja alapján jogosult volt, és azt a Be. 589.§-ára és a Be. 582.§ (3) bekezdésére figyelemmel határidőben terjesztette elő.

[25] A felülbírálat terjedelme is igazodik a fellebbezéshez: a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont és b) pont értelmében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[26] A bűnösség kérdésében történő ellentétes első- és másodfokú döntésre figyelemmel a harmadfokú felülbírálat kiterjed a tényállás megalapozottságának, a bűnösségben történő állásfoglalásnak, a bűncselekmény minősítésének, az indokolás helyességének, illetve az ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezéseknek és részeknek, valamint annak vizsgálatára, hogy az első és másodfokon eljáró bíróságok a perrendi szabályokat megtartották-e. A Be. 618. § (2) bekezdés alapján a harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is.

[27] A fentiekben részletezett felülbírálat eredményeképpen a harmadfokú bíróság az alábbi megállapításokat teszi.

[28] Az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, a Be. 625. §-ában rögzítettek alapján az első, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére sem volt törvényes ok, az ügy érdemi elbírálásának akadálya nem merült fel.

[29] A másodfokú bíróság a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a védelmi fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet és az azt megelőző eljárást teljeskörűen felülbírálta, melynek eredményeként helytállóan állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a vádbeli tényállás által meghatározott szükséges körben lefolytatott bizonyítás eredményeként meghozott ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjában írt okokból megalapozatlan, mivel részben hiányos, részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett. A törvényszék a Be. 593. § (1) bekezdés c) pont alapján eljárva a részbeni megalapozatlanság okán az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és helyes ténybeli következtetések alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesbítette, illetve kiegészítette. Az ítéltábla osztotta a törvényszéknek az ítélet részbeni megalapozatlanságára vont következtetését, a

megalapozatlansággal érintett tényállásrészek esetében pedig az elsőfokú bíróság tényállásának megváltoztatására az eljárási törvénynek megfelelően került sor.

[30] A Be. 619. § (1) bekezdés értelmében a harmadfokú bíróság határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét hozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. Az ítéltábla a felülbírálat eredményeként azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás nagyrészt megalapozott, ugyanakkor a törvényszék nem volt következetes abban, hogy milyen típusú szerződésnek tekintette a felek között létrejött megállapodást. A másodfokú ítélet [31] pontjában maga is vállalkozási szerződésként jelölte meg a felek között a lakóház belsőépítészeti kialakítására megkötött szerződést, a díjat a [33] pontjában vállalkozói díjnak, a [42] pontban az elsőfokú ítélet [18] pontját érintő változtatások között pedig vállalkozói díj előlegként nevezte meg a sértett által átadott összesen 12.400.000 forintot, ezzel szemben a [42] pontban megbízási szerződést, a [40] pontban megbízási díj megjelölést tüntette fel. A másodfokú ítélet indokolásából kitűnően azonban a törvényszék is vállalkozási szerződésnek tekintette a felek között létrejött megállapodást, ezért szükségessé vált a Be. 619. § (3) bekezdés a) pontja alapján a tényállás helyesbítése a következők szerint:

[31] – a másodfokú ítélet [32] pontjában – amely az elsőfokú ítélet [9] pontjának negyedik sorát érintette – a „megbízási díj előleg” helyébe a vállalkozói díj előleg”-et illeszti

[32] – a [40] pontjában az elsőfokú ítélet [16] pontjának második mondatát érintő változtatásban a megbízási díj helyett vállalkozási díj megjelölést tünteti fel

[33] – a [42] pontban a mellőzött [18] bekezdés helyébe lépő megállapításban a „megbízási szerződés” kitétel helyett a „vállalkozási szerződés”-t illeszti.

[34] Az így helyesbített tényállás már teljes mértékben megalapozott, ezáltal a Be. 619. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú felülbírálat alapját képezte.

[35] Az ítéltábla nem osztotta az ügyészség azon álláspontját, hogy az ügyben a sértett által átadott előlegek kapcsán az anyagköltségre átadott összegek meghatározhatók, így a sikkasztás törvényi tényállási elemei közül a rábízás megvalósult volna. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013.évi V. tv. 6:86. § (1) bekezdése értelmében az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni. A Ptk. 6:238. § szerint a vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó tevékenységgel elérhető eredmény (a továbbiakban: mű) megvalósítására, a megrendelő annak átvételére és a vállalkozói díj megfizetésére köteles, míg a megbízási szerződés alapján a megbízott a megbízó által rábízott feladat ellátására, a megbízó a megbízási díj megfizetésére köteles (Ptk. 6:272. §). A vállalkozói díj a szerződés teljesítésekor esedékes [Ptk. 6:245. § (3) bekezdés], a megbízott viszont megbízási díjra akkor is jogosult, ha eljárása nem vezetett eredményre [Ptk. 6:276. § (1) bekezdés].

[36] A jelen ügyben a felek – a és a vádlottak – nyilatkozatai, a szerződés alapját képező ütemterv és költségvetés értékelésével állapítható meg a felek szerződési akarata.

Ennek megfelelően a sértett valamely eredmény – a lakcíme szám alatti lakóház belső építészeti kialakítása – létrehozásának érdekében kötött szerződést a vádlottakkal, akik ezen eredmény megvalósítását – azaz az ingatlan belsőépítészeti átalakítását – az általuk kikötött díjazás ellenében vállalták. A szerződési akaratukat figyelembe véve tehát a köztük lévő megállapodás – annak ellenére, hogy a Az ügyvéd előtt tett tartozáselismerő nyilatkozatban a közöttük létrejött jogviszonyt vállalkozási szerződés helyett megbízási szerződésként nevezték meg – vállalkozási szerződést takar, ugyanis valamely tevékenységgel elérhető eredmény – a lakóház átalakítására – irányul, nem pusztán valamely feladat gondos ellátása volt a szerződéskötés tárgya. A vállalkozási szerződés sajátja, hogy a tevékenység tárgyi és személyi feltételeit a vállalkozó biztosítja, ami azt is jelenti, hogy mindezek fedezetét a vállalkozónak kell megteremtenie, a munkát a vállalkozó a saját költségén végzi el. A vállalkozó biztosítja a munkavégzéshez szükséges anyagot, a munkát saját szerszámaival, gépi eszközeivel, rendszerint a műhelyében, telephelyén végzi el. Ebből fakad, hogy a vállalkozói díj az anyag-, munkadíj- és egyéb költségek fedezetére is szolgál, ebből azonban nem következik, hogy az anyagköltséget is tartalmazó vállalkozói díj(díjelőleg) teljes összegével a vállalkozó ne rendelkezhetne szabadon, az ne kerülne a vagyonába. Erre csak akkor kerülhet sor, ha az átadott pénzösszegnek vagy meghatározott részének konkrét rendeltetése van, az a vállalkozói díjtól elkülönül. E feltétel a jelen ügyben nem teljesül.

[37] A felek a „Költségvetés”-ben a díjazást is meghatározták, az ingatlan átalakításának díját fix összegben, 19.421.000 forintban határozták meg azzal, hogy a megrendelő több részletben előleg fizetését is vállalta. A felek között létrejött megállapodás alapját képező „Költségvetés” és „Ütemterv” tartalmazza az egyes előre fizetendő részletek összegét, illetve a fizetési határidőkhöz kapcsolódóan meghatározza az egyes fizetési időpontokig elvégzendő munkákat is, azonban a fizetési kötelezettségek mellett a költségvetés nem tartalmazza, hogy a sértett által részteljesítésként/előlegként kifizetett összegek milyen költségeket tartalmaznak. Emellett a költségvetés – mint ahogyan arra az ügyészség is helytállóan hivatkozott – az anyagköltségek vonatkozásában nem tartalmaz pontos adatokat, némely munkafázisnál egyáltalán nem tüntették fel az anyagbeszerzés költségét, illetőleg a különböző munkafázisokban szükséges azonos anyagok nincsenek fázisonként külön bontva. A „Költségvetés”-ben és az „Ütemterv”-ben egyértelműen csak az egyes fizetendő előlegek összegei és időpontja, a kivitelezés teljes összege és a végső határideje van pontosan meghatározva. A sértett által átadott összegek vonatkozásában sem volt külön megjelölve, hogy abból mennyi, illetőleg hányad része az anyagra átadott összeg, és mennyi a vállalkozási díj előlege, amire egyébként az anyagköltség pontatlan meghatározása miatt nem is lett volna lehetőség. A Kúria Bf.311/2017/6. számú határozatában is kifejtette: a bírói gyakorlat szerint a vállalkozási szerződés keretében átvett pénzösszeg kapcsán annak van jelentősége, hogy a vállalkozó mire vette át azt, vállalkozási díjként vagy meghatározott célra, pl. anyagvásárlásra. Az első esetben az átvett összeg a vállalkozó tulajdonába kerül, tehát számára nem idegen, így a sikkasztás megállapításának nincs helye. Az anyagvásárlásra átadott összeg kapcsán azonban egyfajta megbízási szerződés jön létre a megrendelő mint megbízó és a vállalkozó mint megbízott között, márpedig az ennek keretében átvett összegben a megbízott nem szerez tulajdont, így az anyagvásárlásra átvett pénzösszeg eltulajdonítása sikkasztást valósít meg (BH 1977. 479., BH 1994.63.). A jelen ügyben az előlegfizetéskor – de a vállalkozási díj teljes összegének meghatározásakor – sem volt pontosan meghatározva az anyagköltség, az előleg átadásakor még utalás sem történt arra, hogy abból kell-e, és ha igen, mennyit és milyen anyag megvásárlására fordítania a kivitelezőnek, ezért jelen esetben a sikkasztás tényállási eleme, a rábízás nem valósult meg. Jól példázza ezt, hogy ezen adatok mellett az átadott pénzösszegek kapcsán kizárólag vállalkozó díj előlegről lett volna számla kiállítható. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság

helytállóan állapította meg, hogy a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény, ezáltal törvényesen mentette fel a vádlottakat a Btk. 372. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett sikkasztás vádja alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottak alapján bűncselekmény hiányában.

[38] Nem a büntetőeljárás szabályok szerint járt el azonban a másodfokú bíróság, amikor a magánfél polgári jogi igényét elutasította. A Be. 560. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasításának van helye, ha a bíróság a vádlottat felmenti, és szabálysértési felelősségét sem állapítja meg. E rendelkezésre figyelemmel változtatta meg a másodfokú bíróság ítéletét az ítéltábla, és utasította egyéb törvényes útra Magánfél magánfél polgári jogi igény érvényesítését. A polgári jogi igény érvényesítéséhez kapcsolódó illetékfizetési kötelezettséget helytállóan mellőzte a másodfokú bíróság.

[39] A másodfokú bíróság a bűnügyi költség viseléséről törvényesen határozott, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének bevezető részéből az előkészítő ülés határnapjának mellőzésére vonatkozó rendelkezése is helytálló. Az ítéltábla a harmadfokú eljárásban pontosította I. r. vádlott személyazonosító igazolványának számát, miután az időközben megváltozott.

[40] Fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét – a Be. 621. § (2) bekezdés alapján nyilvános ülésen eljárva – a Be. 624. § (1) bekezdés alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 623. § alapján helybenhagyta.

[41] A harmadfokú bíróság ítélete ellen a Be. 458. § (3) bekezdésre figyelemmel fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2023. október 5. napján

dr. Szalai Géza s.k.   Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.   dr. Sárecz Szabina s.k. Martina s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2023. január 18. napján kelt 9.Bf.130/2022/10. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.102/2023/9. számú ítéletével 2023. október 5. napján jogerős.

Budapest, 2023. október 5. napján

dr. Szalai Géza s.k.

a tanács elnöke